

Què cal saber sobre la nova variant del coronavirus SARS-CoV-2, òmicron?

Document elaborat i acordat pels membres del Comitè Científic Assessor de la Covid-19 a Catalunya:

Almirante Gragera, Benito; Amil Bujan, Paloma; Arenas Moreno, Àlex; Blanco Arbuès, Julià; Bosch Navarro, Albert; Caballero López, Jesús; Campins Martí, Magda; Cánovas Zaldúa, Yoseba; Casabona Barbarà, Jordi; Fernández Solana, Coral; Fina Avilés, Francesc; Forcada Arcarons, Anna; Güerri Fernández, Roberto Carlos; Horcajada Gallego, Juan Pablo; Jansà i López del Vallado, Josep Ma; López Casanovas, Guillem; López-Contreras González, Joquin; Macip Maresma, Salvador; Mitjà Villar, Oriol; Palao Vidal, Diego José; Paredes Deiros, Roger; Plasència Taradach, Antoni; Prats Soler, Clara; Prieto-Alhambra, Dani; Pujol Rojo, Miquel; Pumarola Suñé, Tomàs; Roman Maestre, Begoña; De Sanjosé Llongueras, Sílvia; Segalés Coma, Joaquim; Sellarès Sallas, Jaume; Sisó Almirall, Antoni; Soriano Arandes, Antoni; Suy Franch, Anna; Trilla i García, Antoni; Vilajeliu Balagué, Alba.

Data actualització: 2 de desembre de 2021

1 Què és una variant del coronavirus SARS-CoV-2 i quina importància té?

Tots els virus, especialment els virus amb genoma d'ARN com és el SARS-CoV-2, canvien constantment a partir de mutacions. Una variant del SARS-CoV-2 té una o més mutacions que la diferencien de les altres variants en circulació.

Les variants del SARS-CoV-2 es classifiquen en dues categories, les variants d'interès (VOI) i les variants de preocupació (VOC, per les seves sigles en anglès). Una VOI és aquella que ha causat transmissió comunitària o de la qual s'han detectat agrupacions de casos en diversos països. Una VOC és aquella que, a més a més de les característiques anteriors, pot estar associada a un augment de la transmissibilitat, a una major gravetat i/o a una disminució de la protecció conferida per la immunitat d'haver passat la malaltia o d'una vacuna. Actualment a Catalunya la variant predominant és la delta, una VOC que representa més del 98% dels casos.

2 Per què la variant òmicron està generant alerta a escala internacional?

La variant òmicron es considera una VOC. Presenta més de 30 mutacions (canvis en el seu genoma), en comparació amb el virus original, a la proteïna S del virus, que és on s'uneixen els anticossos neutralitzants encarregats d'evitar que el virus infecti les nostres cèl·lules.

Aquesta variant es va identificar per primera vegada a Botswana i a Sud-àfrica l'11 de novembre de 2021. Actualment, ja se n'han detectat casos en més de 27 països, també a Espanya i Catalunya. La major part dels casos identificats fins al moment són de persones que havien viatjat a països del sud d'Àfrica, tot i que ja se n'ha descrit transmissió comunitària en diferents països europeus. Els sistemes de vigilància epidemiològica i microbiològica estan fent un monitoratge exhaustiu dels nous casos per detectar si es tracta d'infeccions causades per la variant delta o si aquesta es va substituint progressivament per la variant òmicron.

3 La variant òmicron és més transmissible i més virulenta?

Les dades epidemiològiques procedents de Sud-àfrica fan pensar que podria ser més transmissible que la variant delta, però la seva ràpida disseminació pot estar condicionada per altres factors, com la baixa cobertura vacunal que hi ha en aquest país.

Òmicron no necessàriament ha de ser més virulenta (causar casos més greus), tot i que encara no s'ha descartat aquesta possibilitat. No obstant això, cal estar atents, perquè si la seva transmissibilitat augmenta significativament i s'infecten i emmalalteixen persones d'edat avançada o més vulnerables (persones que pateixen altres malalties de risc) poden produir-se'n casos greus i, per tant, créixer també les hospitalitzacions.

En resum, encara ens cal tenir molta informació i dades d'estudis científics per saber com es comportarà aquesta nova variant. El que sí que sabem és que les mesures de contenció (aïllament de casos i contactes) i mitigació (control als establiments i de moviments de la població) efectives contra les variants anteriors serviran també per contenir la variant òmicron. Per tant, cal recordar-les i reforçar-les per prevenir o endarrerir l'expansió d'aquesta nova variant al nostre territori mentre fem la recerca que respondrà les preguntes per a les quals encara no tenim resposta.

4 Les proves per al diagnòstic de la COVID-19 que s'utilitzen actualment són útils per detectar la variant òmicron?

La realització de PCR en persones asimptomàtiques o simptomàtiques i els tests d'antígens ràpids (TAR) en simptomàtics continuen sent les millors eines diagnòstiques de la COVID-19, inclosa també la variant òmicron.

Per identificar la variant concreta que té una persona infectada, cal fer tècniques de seqüenciació del virus, que són complexes i requereixen d'alguns dies per disposar dels resultats definitius.

5 Les vacunes actuals ens protegeixen contra aquesta nova variant?

Encara no tenim evidències científiques suficients per poder afirmar si les vacunes actuals són igual o menys efectives per protegir-nos contra la variant òmicron. Dades inicials de Sud-àfrica, on hi ha transmissió local alta de la variant òmicron, fan pensar que hi pot haver menor protecció vacunal i també un risc més alt de reinfecció entre les persones que havien patit ja la COVID-19. Això seria una conseqüència de l'elevat nombre de canvis que presenta la proteïna S de la variant òmicron. No obstant això, les vacunes estan demostrant mantenir una efectivitat molt elevada enfront de les formes greus de la malaltia en el temps i contra les diferents variants que han anat apareixent fins ara.

En les properes setmanes s'espera poder disposar dels resultats dels estudis que s'estan realitzant amb sèrum de persones convalsents de la malaltia i de persones vacunades per conèixer la capacitat neutralitzant dels anticossos i el potencial escapament de la variant òmicron a la immunitat produïda per la infecció o per les vacunes.

Els productors de vacunes ja han començat a treballar també en el desenvolupament de vacunes adaptades a la variant òmicron, per si es demostrés que són necessàries.

6 Quines mesures hem d'aplicar per protegir-nos de la variant òmicron?

Les mesures per protegir-nos de la variant òmicron són les mateixes que les que fem servir per a la variant delta, que és la predominant actualment a Catalunya i la que està causant ara mateix l'augment de casos i hospitalitzacions. La situació actual a Catalunya d'increment sostingut de casos per la variant delta des de fa algunes setmanes, juntament amb les incerteses que encara tenim sobre el comportament de la nova variant òmicron, fan que la millor protecció sigui actuar amb prudència i reforçar les mesures de prevenció individuals que s'han anat recomanant durant la pandèmia:

1. Vacunació amb dues dosis, segons les recomanacions oficials, de totes les persones de la població diana i administració de forma ràpida de la dosi de record (tercera dosi) als grups de població per als quals estigui indicada.
2. Portar la mascareta en espais interiors, i també a l'exterior si no es pot mantenir una distància física d'almenys 1,5 metres.
3. Mantenir sempre que sigui possible una distància física entre persones mínima d'1,5 metres.
4. Evitar llocs on hi hagi una gran aglomeració de persones.

5. Realitzar sovint una higiene de mans.
6. Intentar sempre fer una bona ventilació dels espais tancats.
7. Evitar el contacte amb altres persones si es tenen símptomes compatibles amb la COVID-19.
8. Aïllar-se durant 10 dies si es confirma la infecció.
9. Els contactes de persones amb COVID-19 amb sospita d'estar causada per la variant òmicron (segons informació facilitada pel seu metge o professional sanitari responsable) han de fer quarantena durant 10 dies, independentment del seu estat vacunal.
10. Fer-se autotests ràpids d'antígens freqüents sempre que s'hagi estat o es prevegi estar en entorns de risc de transmissió intermedi o elevat.

Nota: Aquesta informació s'anirà actualitzant periòdicament segons vagin apareixent noves dades i evidències científiques.

Bibliografia

1. WHO. Tracking SARS-CoV-2 variants. Disponible a: <https://www.who.int/en/activities/tracking-SARS-CoV-2-variants/>
2. European Centre for Disease Prevention and Control. Implications of the spread of the SARS-CoV-2 B.1.1.529 variant of concern (Omicron) for the EU/EEA – first update. 2 December 2021. ECDC: Stockholm; 2021. Disponible a: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/threat-assessment-brief-emergence-sars-cov-2-variant-b.1.1.529>
3. Botswana Government. Media Release - New COVID 19 Variant detected in Botswana. Twitter. 25 November 2021 03:16 PM. Disponible a: <https://twitter.com/BWGovernment/status/1463874240130785280>
4. National Institute for Communicable Diseases - Division of the National Health Laboratory Service - South Africa. New COVID-19 variant detected in South Africa. NCID/NHLS; 2021. Disponible a: <https://www.nicd.ac.za/new-covid-19-variant-detected-in-south-africa/>
5. WHO Classification of Omicron (B.1.1.529): SARS-CoV- Variant of Concern. Disponible a: [https://www.who.int/news/item/26-11-2021-classification-of-omicron-\(b.1.1.529\)-sars-cov-2-variant-of-concern](https://www.who.int/news/item/26-11-2021-classification-of-omicron-(b.1.1.529)-sars-cov-2-variant-of-concern)
6. WHO. Update on Omicron. 28 November. Disponible a: <https://www.who.int/news/item/28-11-2021-update-on-omicron>
7. WHO. Enhancing Readiness for Omicron (B.1.1.529): Technical Brief and Priority Actions for Member States. 28 November 2021. Disponible

- a: <https://reliefweb.int/report/world/enhancing-readiness-omicron-b11529-technical-brief-and-priority-actions-member-states>
8. WHO advice for international traffic in relation to the SARS-CoV-2 Omicron variant (B.1.1.529). Disponible a: <https://www.who.int/news-room/articles-detail/who-advice-for-international-traffic-in-relation-to-the-sars-cov-2-omicron-variant>
 9. Ministerio de Sanidad. Actualización de la situación epidemiológica de las variantes de SARS-CoV-2 en España. 29 noviembre 2021. Disponible a: https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov/documentos/COVID19_Actualizacion_variantes_20211129.pdf
 10. JCVI advice on the UK vaccine response to the Omicron variant Published 29 November 2021. Disponible a: <https://www.gov.uk/government/publications/uk-vaccine-response-to-the-omicron-variant-jcvi-advice/jcvi-advice-on-the-uk-vaccine-response-to-the-omicron-variant>
 11. Pulliam J, van Schalkwyk C, Govender N, von Gottberg A, Cohen Ch, Groome M et al. Increased risk of SARS-CoV-2 reinfection associated with emergence of the Omicron variant in South Africa 2021-12-01. Disponible a: <https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2021.11.11.21266068v2>